

Školení BOZP a PO pro účastníky celoživotního vzdělávání (CŽV)

Datum školení:

- Osnova: 1 Požární ochrana – zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška 246/2001 o požární prevenci, vyhl.23/2008 (povinnosti fyzických osob, požární nebezpečí v objektech fakulty, evakuace osob, přenosné hasicí přístroje, elektrická požární signalizace (EPS),
2. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci – zákoník práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon 309/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů - evidence úrazů, používání osobních ochranných prostředků, pracovní rizika,
3. Traumatologický plán, bezpečnostní předpisy o zacházení s elektrickým zařízením

Celkový časový plán školení uvedených bodů 1 – 3 je 1 vyučovací hodina.

Školitel:

Pavel Šimůnek

.....
Jméno a příjmení

.....
Podpis

Potvrzuji svým podpisem, že jsem byl s danými tématy seznámen a porozuměl jsem jim:

Jméno a příjmení účastníka

Datum narození

Podpis

Témata ke školení

Úvodní ustanovení

Školící texty jsou určeny k nástupnímu a opakovanému provedení písemného záznamu účastníka CŽV o požární ochraně (PO) a bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (BOZP).

1. Požární ochrana

Účelem zákona o požární ochraně č. 133/85 Sb. ve znění pozdějších předpisů je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech.

Základní povinnosti fyzických osob

- každý je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířat a majetek,
- při zdolávání požárů, živelných pohrom a jiných mimořádných událostí je povinen poskytovat přiměřenou osobní pomoc,
 - nevystaví-li tím vážnému nebezpečí nebo ohrožení sebe nebo osoby blízké,
- v případě zranění poskytnout první pomoc a přivolat rychlou záchrannou pomoc,
- uhasit vznikající požár jestliže je to možné nebo provést nutná opatření k jeho šíření tak, aby neohrozil sebe nebo osoby blízké,
- přivolat hasičský záchranný sbor (HZS),
- na výzvu velitele HZS poskytnout dle svých možností a sil osobní pomoc nebo potřebnou věcnou pomoc.

Fyzická osoba nesmí

- vědomě a bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany nebo zneužít linku tísňového volání,
- poškozovat, zneužívat nebo jiným způsobem znemožňovat použití hasicích přístrojů nebo jiných věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení.

Požární nebezpečí v objektech fakulty

Požární nebezpečí v objektech fakulty je dáno přítomností hořlavých látek a zdrojů zapálení většinou v laboratořích. Hořlavé látky jsou tvořeny zejména látkami pevného stavu, hořlavé kapaliny, tlakové lahve s hořlavými a oxidujícími plyny. Pokud jsou na pracovišti zvýšené požadavky na požární bezpečnost, lze další informace čerpat z **požárního řádu**, pokud je v objektu vyvěšen. **Možné zdroje zapálení jsou: otevřený oheň, žhnutí (cigarety!), elektrické jiskry, elektrický oblouk, elektrický přechodový odpor, mechanické jiskry, tření a zejména horké povrchy a jejich sálavé teplo.**

Účastník CŽV je povinen:

- seznámit se s evakuačními plány, umístěných na chodbách v objektech při vstupech do jednotlivých podlaží,
- dodržovat zákaz kouření ve všech objektech. U vstupu do objektu je zákaz kouření vyznačen bezpečnostní tabulkou ZÁKAZ KOUŘENÍ a toto opatření platí pro celý objekt,
- počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, v případě zjištění požáru jej uhasit a není-li to v jejich silách, přivolat pomoc způsobem uvedeným v požárních poplachových směrnicích a ohlásit každý i uhašený požár svému nadřízenému,
- udržovat na svém pracovišti (posluchárny, učebny, laboratoře, tělocvičny apod.) pořádek, odstraňovat nebo nahlásit zjištěné závady a zvláště závady na elektrickém zařízení svému vyučujícímu nebo nadřízenému zaměstnanci,
- nemanipulovat s hořlavými kapalinami ani jinak je používat, pokud jejich používání nevyplývá z pracovní náplně a výuka probíhá pod dohledem vyučujícího. Při rozliti hořlavých kapalin provést ihned jejich likvidaci bezpečným způsobem podle pokynu vyučujícího, (pozor na samovznícení kapalin!),
- neprovádět bez řádné kvalifikace a určení práce vyučujícím činnosti, které by mohly vést ke vzniku požáru,
- práce s tlakovými láhvemi provádět pouze pod dohledem vyučujícího,
- udržovat volné únikové cesty a východy,
- v případě požáru spolupracovat na evakuaci osob,
- při vyhlášení cvičného evakuačního poplachu opustit objekt a shromáždit se na určeném místě.

Výuka je převážně soustředěna do těchto objektů:

Praha 2 – Albertov 6

Praha 2 – Hlavova 8

Praha 2 – Viničná 5,7

Praha 2 – Benátská 2

Výuka probíhá dále i v menších objektech.

Evakuace osob

Pro každý objekt jsou určeny zvláštní podmínky evakuace osob a je povinností každého seznámit se:

- s požární poplachovou směrnicí,
- s požárním řádem, je-li pro daný objekt vypracován.
- s únikovými cestami. U některých únikových dveří jsou klíče, umístěné ve výstražné krabici s rozbitným sklem.

Klíče lze použít v případě nebezpečí k otevření únikových dveří.

Požární poplachové směrnice a grafické znázornění únikových cest jsou umístěny v každém podlaží výše jmenovaných objektů. Únikové cesty jsou označeny luminiscenčními tabulkami, které označují směr úniku.

Pokud vám bude známo, že v ohroženém objektu někdo zůstal, je nutné to oznámit těm, kdo evakuaci řídí, nebo jednotce HZS.

Výtahy se v případě požáru nesmějí v žádném z výše uvedených objektů používat k úniku. Kabiny nejsou požárně bezpečné.

Přivolání pomoci

Způsob přivolání pomoci je v každém objektu zveřejněn na nástěnkách požární ochrany v **Požární poplachové směrnici**. Případné další požadavky a opatření najdete v **Požárním řádu** a **Požárním evakuačním plánu**. S těmito dokumenty, pokud jsou v objektu vyvěšeny, je třeba se seznámit. V hlavních budovách fakulty (výše citované objekty) je instalovaná elektrická požární signalizace. Ta umožňuje zjistit a nahlásit požár na místní ohlašovnu požárů (zpravidla je to vrátnice objektu automaticky pomocí čidel umístěných zpravidla u stropu nebo jej ohlásit stisknutím tlačítkového hlásiče osobou, která požár zpozorovala. **Stisknutí tlačítkového hlásiče má zpravidla za následek okamžité vyhlášení požárního poplachu v objektu (spuštění výstražných sirén) a případné spuštění dalších návazných zařízení (např. otevření dveří bočních vchodů apod.).** Pokud se nepodaří požár bezprostředně zlikvidovat, přivoláme HZS. Uhašený požár je třeba ihned nahlásit na Hasičský záchranný sbor.

Důležitá telefonní čísla

Hasičský záchranný	150
Rychlá záchranná pomoc pro ČR.....	155
Tísňové telefonní č.	112
Policie ČR	158

Použití a druhy hasicích přístrojů:

Vodní – hasivem je roztok vody s uhlíčitánem draselným, ochlazující účinek, vhodný k hašení pevných látek, nevhodný na hořlavé kapaliny, barvy, dehet, oleje, tuky. Nikdy nehasit zařízení pod elektrickým napětím.

Pěnový- hasivem je roztok vody s koncentrátem pěnidla, zabraňující přístupu vzduchu, vhodný na hořlavé kapaliny. Nikdy nehasit zařízení pod napětím a hořící lehké kovy.

Práškový – hasivem je univerzální prášek, který snižuje energii hoření. Vhodný na pevné látky, hořlavé kapaliny, plyny, zařízení pod napětím. Nevhodný na piliny, uhlíkový prach, potraviny, jemná zařízení.

Sněhový – hasivem je oxid uhličitý, který ochlazuje a dusí oheň, vypuzuje vzduch, vhodný na hořlavé kapaliny, plyny, potraviny, jemnou mechaniku, zařízení pod napětím. Nehasit sypké, volně ložené hmoty.

Použití přenosného has. přístroje

- používat při hašení plamenů na vzdálenost do 1,5 - 2 m
- vytáhnout zajišťovací kolík z rukojeti přístroje
- namířit proudnicí na oheň
- stisknout rukojeť hasicího přístroje (otočit ovládacím kolečkem)
- proud hasicí látky směřovat na dolní část plamene a postupně odpředu nebo od boků plamen likvidovat
- po uhasnutí plamene vypnout hasicí přístroj, chvíli počkat a v případě znovu vzplanutí plamene pokračovat dále v hašení

Požární hydranty

Pro první hasební zásah se nedoporučuje jejich použití. Musí být vypnut centrálně elektrický proud a to na příkaz velitele HZS.

2. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP)

Základní práva jsou součástí sociálních práv a jsou podrobně rozpracována v zákonech, zejména v zákoníku práce a v zákoně o péči o zdraví lidu. Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci. V souvislosti s těmito zákony je třeba dbát o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví, popř. život a zdraví jiných fyzických osob.

Práva a povinnosti účastníků CŽV

- dodržovat předpisy vztahující se k vykonávané činnosti zvláště na technických zařízeních (výpočetní technika), laboratorních zařízeních jak fyzikálních, tak chemických, seznámit se při těchto činnostech s **Místním provozním bezpečnostním předpisem** (MPBP) pokud je pro danou činnost vypracován nebo se řídit pokyny vyučujícího nebo službu konajícího studenta např. v laboratořích s výpočetní technikou,
- dodržovat zásady bezpečného a slušného chování při výuce a tělesné výchově,
- používat při výuce osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení, předepsaná vyučujícím,
- nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky, nenastupovat pod jejich vlivem k výuce ani k jiným pracovním a sportovním činnostem, a nevstupovat pod jejich vlivem do objektů UK v Praze – PřF.
- podrobit se ve zdravotním zařízení vyšetření na alkohol nebo jiné návykové látky v případě, že vyučující má důvodné podezření, že účastník je pod vlivem těchto návykových látek. Požívání alkoholu nebo jiných návykových látek při studiu, považuje vedení fakulty za porušení studijních povinností, které může vést až k vyloučení ze studia,
- dodržovat stanovený zákaz kouření ve všech prostorách fakulty,
- podrobit se lékařskému vyšetření, které může vyžadovat vedení fakulty,
- oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady, které by mohly ohrozit bezpečnost práce,
- je oprávněn odmítnout činnost, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob; takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti studenta.
- oznamovat vedení školy nedostatky a závady v objektech školy, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví osob, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení,
- mají právo a povinnost podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a školou přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví,
- neměnit a nevyřazovat z provozu ochranná zařízení,
- mají právo se účastnit na řešení otázek souvisejících s bezpečností a ochraně zdraví při studiu prostřednictvím studentských organizací nebo zástupce pro bezpečnost práce,
- bezodkladně oznámit vyučujícímu svůj úraz, úraz jiného účastníka, popřípadě úraz jiné fyzické osoby.

Školní úrazy účastníka CŽV

Dojde-li u účastníka v souvislosti s výukou nebo školou pořádané akci, k poškození zdraví (školní úraz) odpovídá za škodu škola. Škola se může této odpovědnosti zprostit (zcela nebo částečně) a to dle míry zavinění účastníka. Důvody zproštění odpovědnosti ze strany školy jsou porušení právních a ostatních předpisů ze strany účastníka, opilost účastníka, zjištění vlivu návykových látek nebo lehkomyšlné jednání účastníka. Při částečném zproštění odpovědnosti školy určí se část škody, kterou nese účastník podle míry jeho zavinění.

Za školní úraz se považuje takové poškození zdraví, k němuž u účastníka dojde při činnostech spojených se studiem v objektech školy nebo činnostech školou pořádaných a za dozoru vyučujícího. V zásadě se nejedná o poškození zdraví v prostorách při stravování, ubytování na koleji, při cestě do nebo ze školy anebo při činnosti, která je konána proti výslovnému zakazu školy. Rozhodnutí o tom kdy se jedná o školní úraz je v pravomoci školy, v případě sporu rozhoduje soud.

Evidence a odškodnění školního úrazu účastníka UK v Praze - PřF

Podkladem pro jednorázové odškodnění školního úrazu jsou formuláře:

- (1) „Záznam o školním úrazu studenta VŠ“, vyplněný společně s vyučujícím.
- (2) „Lékařský posudek“ a bodové ohodnocení úrazu (bolestné) – provádí lékař.
- (3) Příjmový doklad za lékařský administrativní výkon – vystavuje lékař.
- (4) Regulační poplatky – potvrzení o zaplacení regulačního poplatku u ošetřujícího lékaře, potvrzení za hospitalizaci v nemocnici, regulační poplatek v lékárně,
- (5) Potvrzení o doplatku na léky z lékárny a připojená kopie receptu od lékaře,
- (6) Jízdné k ošetřujícímu lékaři – jízdenka nebo jiný doklad o přepravě za účelem převozu k ošetřujícímu lékaři s udáním počtu ujetých kilometrů odkud/kam uvést adresy, přiložit kopii technického průkazu. Účel musí být potvrzen ošetřujícím lékařem,
- (7) Škoda na věci

Tiskopis záznamu o školním úrazu studenta je k dispozici na sekretariátech příslušných pracovišť, kde úraz vznikl nebo u referenta BOZP a ostatní tiskopisy formulářů jsou k dispozici u referenta BOZP.

Informace: Vyplněný formulář záznamu o úrazu studenta a podepsaný vedoucím pracoviště odevzdejte referentovi BOZP osobně (Praha 2, Hlavova 8, suterén, dv.č.9, p.Šimůnek). Zde obdržíte tiskopis „Lékařský posudek“ a po ukončení léčení je předáte k vyplnění lékaři. Poté „Lékařský posudek“ předáte referentovi BOZP. K odškodnění úrazu je také nutno dodat potvrzení o studiu (od studijního oddělení).

Bez doručených a řádně vyplněných formulářů není možné provést odškodnění Vašeho úrazu.

Odškodnění za školní úraz

Referentovi BOZP provede vyhodnocení úrazu a odeslání k odškodnění na pojišťovnu. Odškodnění úrazu je jednorázové a nesmí se zaměňovat se zdravotním pojištěním nebo se soukromým úrazovým pojištěním. Částku za školní úraz účastník CZV dostane na účet.

Těžké, hromadné a smrtelné úrazy. Podléhají okamžitému hlášení (např. telefonem, faxem). Tyto úrazy se hlásí: Policii ČR, Inspektorátu BOZP, Rektorátu UK v Praze, MŠMT, MFF.

Odpovědnost za škodu (výběr ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, § 391)

Odpovědnost za škodu, která vznikla studentovi (účastníkovi CŽV) fakulty při teoretickém vyučování a při praktickém vyučování ve škole nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá fakulta; pokud ke škodě došlo při praktickém vyučování u právnické nebo fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá za ni právnická nebo fyzická osoba, u níž vyučování probíhalo.

Student (účastník CŽV) vysoké školy odpovídá škole nebo právnické nebo fyzické osobě za škodu, kterou jí způsobil při teoretickém nebo praktickém vyučování anebo v přímé souvislosti s ním. Pokud ke škodě došlo při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá student (účastník CŽV) za škodu školskému zařízení.

Příslušná vysoká škola odpovídá studentovi (účastníkovi CŽV) vysoké školy za škodu, která mu vznikla porušením právních povinností nebo úrazem při teoretickém a praktickém vyučování ve škole nebo v přímé souvislosti s ním. Došlo-li ke škodě při praktickém nebo teoretickém vyučování u právnické nebo fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá za škodu právnická nebo fyzická osoba, u níž se vyučování uskutečňovalo.

3.a) Obsluha a práce s elektrickým zařízením

- a) Osoby bez elektrotechnické kvalifikace mohou obsluhovat jen jednoduchá el. zařízení nízkého a vysokého napětí, tak, že obsluha nemůže dojít do styku s částmi pod napětím. Mohou zapínat a vypínat jednoduchá elektrická zařízení, za vypnutého stavu elektrického zařízení mohou přemísťovat a prodlužovat pohyblivé přívody spojovacími šňůrami opatřenými příslušnými spojovacími částmi (pohyblivé zásuvky a vidlice), vyměňovat přetavené vložky závitových a přístrojových pojistek za nové vložky stejné hodnoty, vyměňovat žárovky dle návodu výrobce apod.
- b) Na zařízeních pod napětím tyto pracovníci pracovat nesmějí, pokud se nejedná o zdroje napětí s bezpečným napětím - podle daného prostoru nebo s bezpečným proudem.
- c) Osoby bez elektrotechnické kvalifikace smějí vykonávat **udržovací práce** (čištění, mazání, běžné prohlídky bez rozebírání pomocí nástrojů apod.), ale vždy jen při vypnutém stavu elektrického zařízení a podle návodu výrobce
- d) **Zasahování do elektrického zařízení** může způsobit úraz elektrickým proudem, požár, výbuch, a proto je zakázáno.
- e) Před přemísťováním nebo pojižděným pracovních strojů nebo spotřebičů připojených na el.sít pohyblivým přívodem s vidlicí, musí být provedeno bezpečné odpojení od sítě vytažením vidlice ze zásuvky.
- f) Při obsluze el. zařízení musí obsluhující dbát příslušných návodů, instrukcí a místních provozních předpisů k jeho používání, jakož i to, aby zařízení nebyla nadměrně přetěžována nebo jinak poškozována. Zjistí-li se při obsluze závada, musí se el. zařízení vypnout a závada ohlásit nadřízenému pracovníkovi. Poškozená el. zařízení se nesmí používat
- g) Při výskytu statické elektřiny elektrických i neelektrických zařízení, projevující se např. elektrickými jiskrami, sršením nebo výbojem je nutno na tento stav upozornit odpovědnou osobu

Zásady poskytnutí první pomoci při zásahu elektrickým proudem

Vyprostit postiženého z dosahu elektrického proudu, aniž bychom ohrozili sebe!

Postižený se pro svalovou křeč nemůže pustit předmětu pod napětím.

Proto nejdříve:

- a) vypneme proud vypínačem, vytažením kabelu za zásuvky,
- b) odsuneme vodič nevodivým materiálem – dřevo, provaz, oděv,
- c) nedotýkáme se postiženého holou rukou, pracujeme jednou rukou,
- d) postižený nedýchá - zahájíme ihned nepřímou srdeční masáž,

Ihned přivolat rychlou záchrannou pomoc tel. 155

3.b) Traumatologický plán

Postup první pomoci při kardiopulmonální resuscitaci a úrazu

V případě vážného úrazu je nutno zjistit zdravotní stav, životní funkce (dýchání, činnost srdce) a poté přivolat záchrannou službu. Podle možnosti poslat pro pomoc někoho dalšího, zatímco je poskytována první pomoc.

- 1/ vyšetřit dýchání po dobu 10 vteřin – přiložit ruku na hrudník a poslechem zjistit, zda zraněný dýchá. Při srdeční zástavě začít provádět srdeční masáž.
- 2/ zastavit silné žilní, nebo tepenné krvácení
- 3/ je-li postižený v bezvědomí, nechat v poloze na zádech a kontrolovat životní funkce. Při více zraněných,

zraněného v bezvědomí uložíme do zotavovací polohy a průběžně kontrolujeme životní funkce.

Kardiopulmonální resuscitace (nepřímá masáž srdeční)

1. Zjistíme stav vědomí postiženého, životní funkce (dech, srdeční činnost na krční tepně – **pokud nelze nahmatat tep dále nevyhledáváme, mohlo by dojít ke zhoršení zdravotního stavu postiženého**).

2. Pokud postižený nedýchá a není srdeční činnost voláme tísňovou linku, nebo záchrannou službu a pokusíme se sehnat pomocníky.

3. Postiženého položíme na tvrdou podložku, uvolníme dýchací cesty záklonem hlavy a vyčistíme dutinu ústní (zvratky, krev, cizí tělesa). U starších osob pouze mírný záklon hlavy, jinak hrozí poškození zdravotního stavu.

4. Když postižený nadále nedýchá tak **IHNED** zahájíme nepřímou masáž srdeční. Zachránce položí dlaň ruky doprostřed hrudní kosti postiženého, druhou ruku položí na ni. Prsty směřují vodorovně k hrudní kosti, nedoléhají k hrudníku. Během masáže zachránce nevzdaluje ruce od hrudníku. Horní končetiny zachránce jsou napnuté v loktech a kolmo k ose těla.

Zachránce stlačuje hrudní koš postiženého hmotností svého těla, hrudník stlačíme u dospělého o 4 - 5 cm.

Stlačuje se pravidelně 100 stlačení za minutu.

Při více záchranářích se střídají po 2 minutách do příjezdu rychlé záchranné pomoci.

S tímto písemným záznamem se budete seznamovat na studijním oddělení opakovaně při postupu do dalšího ročníku. Budete-li v průběhu studia zařazen na pracoviště nebo pro činnost na odborných pracovištích, toto školení nepostačuje a musí být doplněno školením provedeným příslušným vedoucím daného pracoviště.

Písemný záznam o PO a BOZP musí být proveden na přiloženém tiskopise, který je součástí organizačního předpisu jako jedna z příloh. Každý účastník CŽV se musí podepsat vlastní rukou a datum musí být na záznamu uvedeno přesně.

V případě, že textu zčásti nebo zcela neporozumíte, je třeba požádat na studijním odd. o zajištění školení výkladem osobou odborně způsobilou.

Písemný záznam je zveřejněn na webových stránkách fakulty (www.natur.cuni.cz)